

نشست علمی تخصصی هنر، معماری و شهرسازی عصر پنجشنبه‌ها

محل برگزاری: سالن اجتماعات مهندسين مشاور هرم پی

زمان: پنجشنبه ۷ مرداد ماه ۱۳۹۵

عنوان: عباس کیارستمی

سخنرانان و اعضای پنل: محمدمهدی محمودی، پیمان شوقی و مجید منصور رضایی

نشست در دو قسمت نمایش فیلم مستندی از کیارستمی و ارائه سخنرانی صورت پذیرفت

عباس کیارستمی در نوشته‌ای زیبا می‌گوید:

"در تمام فیلم‌ها خواسته‌ام این است که تصویری مهربان‌تر و صمیمی‌تر از انسانیت و کشورم را به نمایش بگذارم"

و نیز در شعری می‌گوید:

"باد با خود خواد برد شکوفه‌های گیلاس را تا سپیدی ابرها"

چکیدی از سخنرانی‌ها:

در ابتدا این نشست فیلمی ۲۰ دقیقه‌ای از کیارستمی پخش شد که درباره جوایز و کارهای ایشان توضیحاتی در فیلم ارائه شد.

سخنران اول آقای دکتر محمودی:

در ابتدای سخنرانی توضیحاتی را بیان کردند که کیارستمی در زمانی که دبیرستان را تمام کرد راه‌های مختلف حرفه را آزمایش کرد و نمی‌دانستند می‌خواهد نقاش شود یا معمار و یا طراح و یا سینماگر و... ولی اولین قدمش را با برداشت و طراحی پوستر تبلیغاتی شروع کرد و بعد ترسیم تصویر روی کتاب و کم کم با پوستر فیلم قیصر و.. کارهای هنری خود را ادامه داد.

زمانی که ما در ایران و در اواخر دهه ۵۰ با فیلم‌هایی مثل گاو و رگبار، جهانی شدیم، کیارستمی تازه وارد عرصه سینما شده بود او در فیلم‌هایش نکاتی را نشان داد که بارها همه ما دیده بودیم ولی توجهی به آن نداشتیم، ولی او آن نکته را با یک نگاه ساده و در عین حال عمیق به تصویر می‌کشید و

ایران را در جهاتی متفاوت به ما نشان داد. سادگی شخصیت کیارستمی باعث شد که فیلم‌هایش هم این سادگی، را داشته باشند و لذا او از فیلم سازان هم دوره خودش متمایز شد.

او عکاسی را هم خیلی دوست داشت و بیشتر زمان‌ها که تنها بود به عکاسی روی می‌آورد. جوایزی که برای فیلم‌هایش می‌گرفت، مورد تأیید همه اقدار ایرانی نمی‌شد و از لحاظ سلیقه در داخل ایران همه او را قبول نداشتند. تمام فیلم‌های او خیلی ساده و در عین حال جالب بود، اولین فیلم‌های او در سال ۴۹ به نام **نان و کوچه، مسافر، خانه دوست کجاست و زیر درخت زیتون** و... بودند. اسم‌های ساده‌ایی را برای فیلم‌هایش انتخاب می‌کرد که البته بعدها بسیار جذاب می‌شدند. اگر همین طوری بیایم جلو در سال ۹۱ فیلم **مثل یک عاشق**. ... از او داریم که جزو آخرین فیلم‌های او می‌باشد. **خانه دوست کجاست** آغاز رفتن سینمای عباس کیارستمی به آن سوی مرزها و توجه جهان به فرم ساده فیلم سازی او بود. خیلی‌ها اعتقاد داشتند که او باید یک معمار بود، همانطور که معمار یعنی خلاق و هنرمند پس او یک معمار هم بود. چیزهایی را که ما می‌دیدیم او همیشه طوری دیگر می‌دید و با زبان و نگاه بسیار ساده بیان می‌کرد، حتی در تهیه فیلم‌هایش با امکانات بسیار کمی شروع می‌کرد. خیلی‌ها هم می‌گفتند او بدخلاق است در حالی که او در کارش بسیار جدی بود، ولی شاید دیگران او را درک نمی‌کردند. او تصویرهایی را نشان داد که اکثر ما هیچ وقت چنین تصویر و مکانی به ذهنمان نمی‌آمد و شاید به سادگی از کنار آنها عبور می‌کردیم مثلاً هیچ وقت فکر نمی‌کردیم، از پشت شیشه ماشین و در حال باران چنین عکس زیبایی را بگیرم، ولی وقتی اولین تصویر را گرفت سپس برای ما نیز آسان شد.

در اواخر دوران زندگی، بیماری وجودش را فرا گرفت و در سکوت و سادگی آهسته از بین ما رفت.

اولین استقبال و آخرین بدرقه:

ولی وقتی مهم‌ترین جایزه بین‌المللی را گرفت همگی پرخاشگری کردیم که چرا رفتاری انجام داده که با عرف ما همساز نبوده ولی با وجود فرش قرمز و استقبال از جسدش، باز هم تنها بود. معمولاً ما ایرانی‌ها همین‌طور هستیم. وقتی کسی میمیرد از آن زمان به بعد عزیز می‌شود.

سخنران دوم: آقای بیمان شوقی

ایشان با تشکر از پخش فیلم و صحبت‌های آقای دکتر محمودی درباره کیارستمی سخنان خود را اینگونه آغاز کردند. کیارستمی را میراثی برای سینمای ایران و جهان و هنر و فرهنگ ایران دانست و گفت او نه تنها فیلم ساز بود بلکه یک هنرمند بود. زیرا نه تنها به فیلم بلکه در زمینه‌های معماری، نویسندگی، تهیه کنندگی، موسیقی و... فعالیت داشت. وی در درجه اول یک گرافیست بودند، یک فیلم ساز کوتاه و به خاطر موقعیتی که داشت به سینما گرایش پیدا کرد. کیارستمی با توجه به کارهای زیادی که در زمینه فیلم سازی انجام می‌داد اما به دلیل اینکه کارهایش زیاد تبلیغ نمی‌شد کمتر او را می‌شناختند. او در بازه زمانی ۴۵ ساله بود که تعدادی از فیلم‌های او جهانی شد. او در مقطعی فیلم سازی می‌کرد که کانون فکری پرورش کودکان و نوجوانان در ایران شکل گرفت. تأسیس کانون نقطه عطفی در فرهنگ و تمدن معاصر برای او بود به همین خاطر نقطه مشترکی بین او و هنرمندان به وجود آمد. کیارستمی فعالیت خود را در کانون در دی ماه ۱۳۴۴ آغاز کرد. کانون در آن زمان با محدود کارهایی که داشت، اما تمام امکانات را برای کودکان فراهم می‌ساخت و تمام تولیداتش را در اختیار همه قرار می‌داد و بیک کانون تنها در تهران پخش نمی‌شد بلکه در تمام نقاط دور افتاده و روستاها توزیع می‌شد.

اولین فیلم او به نام **نان و کوچه** بود که ماجرای پسر بچه‌ای بود که می‌خواست از کوچه رد شود ولی از سگی که در کوچه بود می‌ترسید. کیارستمی حدود یک ماه و نیم منتظر بود تا سگ واکنش نشان دهد و در آخر با فیلمبردارش مهرداد فخیمی به مشکل برخورد. فخیمی به او گفت تو باید موقعیت را برای کودک و سگ بوجود آوری نه اینکه منتظر بمانی سگ عکس العمل نشان دهد. در آخر کتابی به نام آموزش مقدماتی فیلم سازی به او داد. امروزه بیش از ۸۵۰ مرکز فرهنگی ثابت، سیار شهری، سیار روستایی و پستی در سراسر ایران و با ارایه فعالیت‌های فرهنگی، هنری با مخاطبین کودک و نوجوان خود ارتباط چهره به چهره و نزدیکی برقرار می‌کند. بعد از انقلاب در کانون تولید فیلم‌ها و مجموعه‌ها باید با تفکر و با شرایط کشورمان همخوانی داشته باشد و با فرهنگ کودک ایرانی سازگار باشد. کیارستمی پس زمینه این فعالیت را داشت.

در اوایل کارهایش ضعف‌های زیادی داشت ولی بعد از سه چهار سال با فیلم **مسافر** در سال ۵۳ نقطه عطفی در سینما به وجود آمد. فیلم **مسافر** حکایت نرسیدن‌ها تلاش و کوشش برای به دست آوردن‌ها می‌باشد. این فیلم با روحیه کودکان سازگاری و جهان کودکی را در خودش دارد.

فیلم‌های دیگر او به نام **تجربه، دو راه حل برای یک فیلم، لباس برای عروسی** و ... فیلم‌های کوتاه او می‌باشند که نگاه و شکل بیننده را تغییر می‌دهد. شکل و نگاه چیست؟ انسان ایرانی در جایی کودک است و مقابل مسئله‌ای قرار می‌گیرد و او با نگاه و شکل به آن فیلم مسئله را حل می‌کند.

او در سال ۵۷ مدیر بخش کانون شد و تأثیرات زیادی روی افراد زیردستش گذاشت و همه این تغییر را بر روی فیلم‌ها و شخصیت او دیدند و او یک فیلم ساز جهانی شد.

۱۱ فیلم کوتاه از کیارستمی در سال‌های ۴۹-۵۷ ثبت شده و یک فیلم بلند به نام **گزارش** که مهم‌ترین فیلم تاریخ سینماست، تأثیرگذارترین فیلم در جهان است و در آن به طبقه متوسط جامعه پرداخته شده است. وی اولین فیلم سازی بود که مشکلات یک خانواده را به تصویر کشید و بازگو کرد. این فیلم به بیان فرصت سوزی‌هایی که زوج‌های جوان به دلیل غرور خود در بیان واقعیت‌ها دارد می‌پردازد. در این فیلم نکات آموزنده در جای جای فیلم دیده می‌شود. زمانی که مودی مالیاتی از درخواست رشوه شکایت می‌کند در کنار حرام بودن رشوه به بیان مزایای مالیات برای جامعه آن روز ایران می‌پردازد. کیارستمی بعد از انقلاب مانند بقیه فیلم سازان تحت یک نگاه تند امنیتی بود و این شانس را داشت که کانون مدیر قابلی به نام آقای زرین داشت که نگاه‌ها را شناخت و با قراردادن امکانات به این افراد نگذاشت این فیلم‌ها حذف شود.

سخنران سوم: آقای مهندس مجید منصور رضایی

ایشان سخنان خود را اینگونه آغاز کردند: من در جلسه‌ای بودم که خانم دکتر کرامتی تماس گرفتند و گفتند برنامه‌ای است که می‌خواهیم درباره کیارستمی صحبت کنیم. صحبت درباره ایشان که یکی از بهترین فیلم سازان معاصر ایران است خیلی سخت است مانند بهمن محمصص. البته من از ایشان هیچ شناختی نداشتم ولی با سینما ارتباطی تنگاتنگ دارم.

کیارستمی کسی است که زیاد فرودگاه دیده، پرواز کرده و با آداب و رسوم و آدم‌های مختلف در سطح جهان معاشرت داشته. قبل از اینکه در ایران شناخته شود، نهادها و دانشگاه‌ها در کشورهای مختلف او را شناختند و به او ارزش و بهایی زیاد دادند.

از او در ایران فقط دو کتاب ثبت شده ولی در کشورهای دیگر ۱۱ کتاب توسط اساتید و مهمترین نهادها و دانشگاه‌ها به ثبت رسیده. او انسان بزرگی بود و روی سینمای جهان تأثیر بسزایی گذاشت.

کیارستمی در اواخر دهه ۶۰ و اوایل دهه ۷۰ که فیگور کارگردان از حد و اندازه ایران خارج می‌شود و تبدیل به فیگور کارگردان جهانی می‌شود اما او باز هم در ایران می‌ماند و کار می‌کند و موفقیت‌های بسیاری به دست می‌آورد.

البته او تا آخرین کارهایی که انجام داد هیچ وقت به خاطر جایزه در کشورهای دیگر کار نکرد و قلعه‌های سینما را در کشور خودمان بالا برد. او هیچ وقت برای گیشه کار نکرد و در پی صنعت سینما نبود با اینکه می‌توانست خودش را ثابت کند، مثل فیلم **گزارش** قبل از انقلاب. او در این فیلم عشق و محبت و زیبایی را تو صیه کرد و در فیلم خانه دوست رفاقت را نشان داد. او از دل زلزله رودبار بعد از یک هفته یک عشق پاک را به تصویر کشید. کیارستمی مشهورترین و سرشناس‌ترین هنرمند جهانی می‌باشد زیرا به اصولی که در کارهایش بود پایبند بود. او بر این باور است که تصمیم به ماندن مهم‌ترین تصمیم او برای زندگی حرفه‌ای‌اش بوده است. او می‌گفت حضور همیشگی‌اش در ایران و ملیت ایرانی‌اش توانایی او در ساخت فیلم را دو چندان کرده.

آثار وی با استقبال فراوان منتقدان، فستیوال‌ها و بنیادهای فرهنگی هنری جهان روبرو شده است. با طراحی پوستر و ساخت تیتراژ چند فیلم مهم از جمله قیصر و رضا موتوروی به سینما راه پیدا کرد.

ویژگی فیلم‌های او واقع‌گرایی، سادگی و سبک پیچیده و همچنین نوعی شیفتگی بین روح و جسم بشری را به نمایش گذاشت. هرچه بود با درگذشت عباس کیارستمی بخشی از تاریخ سینمای ایران هم به خاطره‌ها پیوست. بخشی که با فیلم‌های او معنای دیگری می‌گرفت، معنایی مثل یک نخ طلایی که در دوردست قد کشیده است.

آثار کیارستمی:

مسافر - گزارش - اولی‌ها - خانه دوست کجاست - زندگی و دیگر هیچ - زیر درختان زیتون و ...

